

Список використаних джерел:

1. Кравчук О. О. Методико-практичні принципи Михайла Кречка при роботі зі студентами-хормейстерами (порівняльний аналіз). Питання культурології. Київ : видавничий центр КНУКіМ. 2022. № 39. С. 172-181.
2. Кравчук О. О. Світоглядний україноцентризм життєтворчості Михайла Кречка. Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку. Рівне : РДГУ. 2022. № 41. С. 81-87.
3. Кравчук О. О., Гуменюк Т. К. Національноорієнтована самоідентифікація митця (на прикладі творчого шляху Соломії Крушельницької та Михайла Кречка). Питання культурології. 2022. № 40.
4. Кравчук О. О., Гуменюк Т. К. Самоідентифікація митця: життєві та творчі аспекти (на прикладі життєтворчості Соломії Крушельницької та Михайла Кречка). Соломія Крушельницька — королева світової оперної сцени (до 150-річчя з дня народження) : мат. наук.-практ. інтер.-конф., м. Київ, 19 жовтня. Київ : КНУКіМ, 2022. С. 144-147.
5. Кречко, Н. М. Характерні ознаки репертуарної політики академічних хорових колективів України в контексті розвитку вітчизняної хорової культури другої половини ХХ століття. Молодий вчений, 2017. № 10. С. 284-289.

Крамаренко М.В.,

молодший науковий співробітник
Миколаївського обласного краєзнавчого
музею, м. Миколаїв, Україна

СУЧАСНІ РЕАЛІЇ МУЗЕЮ МІСТА ПЕРЕЧИН: РОЗВИТОК, ФОРМУВАННЯ МУЗЕЙНОЇ КОЛЕКЦІЇ ТА РОБОТА З ВІДВІДУВАЧАМИ

З початком широкомасштабної фази бойових дій в російсько-українській війні багато музеїв Півдня та Сходу, вимушено закрили свої двері для відвідувачів. На щастя заклади, що розташовані на заході нашої країни мали змогу працювати. Одним з таких є музей міста Перечин, який знаходиться на Закарпатті. Установа була відкрита нещодавно, у 2018 році. Її експозиція побудована за хронологічним принципом і висвітлює традиції та побут людей різних національностей, які проживали на цій території. Варто зазначити, що їх було досить багато (мадяри, євреї, словаки, чехи, роми, німці), проте місцеві називали себе «русинами».

Художники вирішили відобразити історію краю, через шлях, що пролягає містом. Ця дорога – центральна магістраль, була відома ще з давніх часів. Саме нею користувались ще з XI ст. До речі, сам населений пункт згадують у латинських літописах в контексті з Невицьким замком, починаючи з 1266 р. [1] Не дивно, що деякі райони міста зберегли свої історичні назви: Яслища і Поташня, пов'язані з

господарською діяльністю. На той час вважали, що від Перечина до Ужгорода, на ярмарок, один денний перехід. Торгівцям та подорожуючим людям треба було десь залишитись з ночівлею, розмістити товар і нагодувати худобу. Кмітливі євреї побудували корчму, склади та стійла для тварин. Тому що годували худобу з ясел і пішла назва району - Яслища.

Інший район – Поташня, отримав свою назву через те, що кущовим методом виготовляли поташ з деревини буку, який згодом використовували в склоробному та полотняному виробництві. Проте до ХІХ ст. його виробництво занепало.

Варто зазначити, що ХІХ ст. принесло на Закарпаття індустріальний бум. Тут почали активно будувати залізничну дорогу, мости й тунелі. Для будівництва були запрошені італійці, що славились, як справні майстри у зведенні таких споруд в умовах саме гірської місцевості. Представниками італійських фамілій було споруджено римо-католицьку церкву св. Августина, греко-католицьку церкву св. Миколая, православну церкву св. Миколая та багато кам'яних будівель міста. Барельєфи із зображенням будівель розташовані в експозиції.

Місцевість біля Перечину була придатна для того, щоб на початку ХХ ст. сюди перенесли своє лісо-хімічне підприємство брати Бантлін. Для виробництва було побудовано завод, прокладено в горах вузькоколійну залізну дорогу та гілки ширококолійної залізної дороги, що сполучалась з основною залізною дорогою краю. Фото представлені в вітрині [2,3]. Більшість працівників фабрики склали німці та австро-угорці. Італійські каменярі й робітники фабрики утворили основу римо-католицької громади міста.

Головна вулиця в різні часи називалась: Градська, Ужанська. Вона була місцевим осередком культури, дозвілля й торгівлі. Вздовж неї знаходились корчми, пекарня, магазини. Зазвичай власниками такого бізнесу були євреї, які дуже лояльно ставились до інших релігій та звичаїв. Наприклад, в одній будівлі розташовувався стоматологічний кабінет, кредитна спілка «Джойнт», швацька майстерня, а також там проводились сільські бали та святкування Різдва, Великодня та Масляної.

У місті в 1903 р. була побудована синагога, проте всіх євреїв у 1944 р. відправили до Ужгорода, а потім вони потрапили до концентраційного табору «Освенцем». За радянських часів в приміщенні синагоги розташовувався будинок культури, а згодом Ощадбанк.

Одним з небагатьох пам'ятників міста є пам'ятник Федору Фекеті, що жив понад 300 років тому. Виконуючи обов'язок листоноші, він двічі на тиждень, протягом 30 років, долав 25 км до Ужгороду за кореспонденцією та повертався назад. За цей труд чоловік запам'ятався людям і у 2004 р. йому встановили пам'ятник у центрі міста. Барельєф пам'ятника можна побачити у музеї.

Свого часу в місті працювала аптека, що спеціалізувалась на виготовленні ліків на основі скипидару й місцевих лікарських рослин. Вона забезпечувала ліками не тільки місто, а всю Ужанську долину. Цікаво, що фасад будинку був прикрашений трьома барельєфами з зображенням Асклепія, Гігієни та Панацеї, а також фасадним термометром фірми Байер, який працює і донині. Недалеко від аптеки у 1928 р. була побудована громадянська школа, в якій працював красзнавець та діяч спілки

«Просвіта» Павло Янко. У залі музею представлені парти з громадянської школи. [4,5,6,7,8]

Окрема експозиція висвітлює російсько-українську війну, активна фаза якої була розпочата 24 грудня 2022 р.

Більшість експонатів для виставки, що присвячена російсько – українській війні, була передана військовими 68 ОБТО (окремого батальйону територіальної оборони) і привезена до музею міським головою м. Перечин Погорляком М.І. У експозиції представлені касетні снаряди до РСЗО «Град», «Ураган», ПТРК «Стугна - П» - що є гладкоствольною гарматою, фрагмент ЗРК «Бук», прапор з автографами бійців 68 ОБТО, що був сформований на території Перечинської ОТГ. Привертають увагу елементи дрону «Shahed 136», що були передані бійцями 79 окремої десантно штурмової бригади (ОДШБ). Це один з дронів - камікадзе, що атакував Миколаїв. Також в експозиції представлена літня форма військовослужбовця ЗСУ та військовослужбовця армії РФ. У відвідувачів музею є можливість порівняти та побачити відмінності форми армійців ЗСУ й ЗС РФ. Також представлені індивідуальні раціони харчування військових тощо. [11,12,13,14,15,16,17,18,19]

Виставку було відкрито 14 жовтня, вона була присвячена Дню захисників та захисниць України. До її огляду були запрошені учні молодшої школи та учні середніх та старших класів ліцею м. Перечин. Під час екскурсій діти ознайомились із зразками зброї, представленої на виставці, з її технічними характеристиками. Також діти дізнались, як треба себе поводити під час обстрілів та будь-якої іншої небезпеки. Що є дуже актуальним у сучасних умовах життя.

У музеї відбувається низька заходів, які відображають побут та традиції минулого. Один з найбільш цікавих є обряд, що передував весіллю. Він має назву - «Плетення вінків». Під час заходу, запрошений до музею фольклорний аматорський колектив «Карічка», співає традиційні обрядові пісні. Відвідувачі плетуть вінок для молодих з барвінку. В нього влітають: монети – на багатство, часник – щоб не зурочили та з'єднують усе червоними нитками, як оберегом. Інший захід у музеї, що користується попитом – це «Вечорки». Свято розпочинається з екскурсії про традиційні страви, що готувались на Різдво. Розповідь екскурсовода переривається співами колективу «Карічка». Особливу увагу приділено готуванню страви – скибки (це картопля, нарізана скибками, яка смажиться у печі). Після цього екскурсія продовжується залами музею. У фіналі - екскурсійній групі пропонують скуштувати 12 традиційних різдвяних страв, у тому числі і скибки. До столу подається лавандовий чай або узвар.

Наразі музей активно розпочав впроваджувати майстер – класи для учнів шкіл і індивідуальних відвідувачів музею. За цей час були проведені такі майстер-класи: виготовлення ляльок мотанок, ловець сну, леп бук «Квітка Незалежності», виготовлення новорічних ялинкових прикрас. У наступному році в планах музею є створення клубу «Друзі музею». Його членами стануть учні середніх та старших класів ліцею м. Перечин. Метою роботи клубу стане популяризація музейної справи, краєзнавства та історії краю серед молоді міста та всіх його мешканців. Сьогодні

музей являє собою невеликій міський заклад культури та просвітництва, що має дуже масштабні та далекоглядні плани.

Список використаних джерел:

1. Вербиленко Г. А. Перечин // Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. ; Інститут історії України НАН України. — К. : Наукова думка, 2011. — Т. 8 : Па — Прик. — С. 141. — 520 с.
2. Фонди музею м. Перечин (ММП) Д – 9/28
3. Фонди музею м. Перечин (ММП) Д – 10/29
4. Фонди музею м. Перечин (ММП) Т – 47/33
5. Фонди музею м. Перечин (ММП) Т- 48/34
6. Фонди музею м. Перечин (ММП) Т - 51/37
7. Фонди музею м. Перечин (ММП) Т – 99/44
8. Фонди музею м. Перечин (ММП) К – 36/27
9. Фонди музею м. Перечин (ММП) К – 166/35
10. Фонди музею м. Перечин (ММП) К – 167/36
11. Фонди музею м. Перечин (ММП) М – 103/49
12. Фонди музею м. Перечин (ММП) М – 100/46
13. Фонди музею м. Перечин (ММП) М – 96/44
14. Фонди музею м. Перечин (ММП) М – 95/43
15. Фонди музею м. Перечин (ММП) М – 94/42
16. Фонди музею м. Перечин (ММП) М- 93/41
17. Фонди музею м. Перечин (ММП) М- 102/48
18. Фонди музею м. Перечин (ММП) М – 107/53
19. Фонди музею м. Перечин (ММП) М- 105/49

Кученьов Д.В.,

провідний концертмейстер кафедри музичного та хореографічного мистецтва ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв», м. Миколаїв, Україна

БАЯННЕ МИСТЕЦТВО В КОНТЕКСТІ АНСАМБЛЕВО-ІНСТРУМЕНТАЛЬНОГО МУЗИКУВАННЯ

Музична культура України в контексті сучасного часу є багатогранною. Баянне мистецтво є складовою української музичної культури, де важливе значення мають праці вітчизняних композиторів та музикознавців, в яких розглядаються проблеми ансамблево-інструментального музичування. Баян в Україні існує понад 120 років, це свідчить про його визнання українським народом.